

“Mijn zontje Marnix ging heel sec om met mijn ziekte. ‘Ga je dan dood zoals onze hond Fien? Dan gaan we je begraven, hé mama’, zei hij

stokten heel snel. En het eindigde altijd in tranen. Mensen willen niet horen dat het slecht kan aflopen. Ook over de lichamelijke ongemakken na de chemo en de bestraling – ik ken mijn toiletten van heel dichtbij – kon ik alleen praten met mijn zus, die arts is. Op een gegeven moment had ik brieven geschreven voor mijn kinderen later, voor als het fout zou gaan. Ik ging die bij Frank (*Vanhecke, oud-voorzitter van Vlaams Belang, nvdr.*) afgeven. Wel tien keer heb ik die brieven in zijn handen moeten duwen. Alsof ik zou doodgaan als hij ze aanpakte.’

‘Kanker heeft me aardser gemaakt. Wat komt, dat komt, en daar moet je mee leren leven. Je hebt niet alles in de hand. Ik maak me niet vaak druk meer. Het afgelopen jaar heeft me berusting geleerd. Het is vreemd, maar ik ben veel gelukkiger. Er is een hoop ballast van me afgevallen.’

Is dat een gevoel dat opnieuw zal slijten?

‘Niet als je dat cultiveert. Als ik begin door te draven, moet ik even naar de foto kijken van mij met mijn hoofddoek en mijn twee zontjes. Ik wil niet vergeten wat er gebeurd is, want ik heb erdoor geleerd om hoofd- en bijzaken van elkaar te onderscheiden.’

Welke impact heeft deze kanker gehad op je kinderen?

‘De jongste, Marnix (3), ging er sec mee om. Het jaar voordien was de hond gestorven. *Ga je dan dood zoals Fien? Dan gaan we je begraven, hé mama.* Daarmee was de kous af. Alexander was bang. Zijn juf op school kreeg in dezelfde periode kanker, dus hij had het lastig op twee fronten. Als ik er nu ’s avonds niet ben, dan vraagt hij de volgende ochtend of ik naar het ziekenhuis geweest ben en of alles wel in orde is. Alsof hij bang is dat er dingen achter zijn rug gebeuren.’

Heb je tegen hen gelogen over je ziekte?

‘Ik heb het verhaal positiever gemaakt. *Mama, ga je dood?* vroeg Alexander dan. *Dat kan,* zei ik, *maar mama is jong en sterk en ze zal heel hard vechten.* Ik ging het dus niet uit de weg, maar ik ging ook niet vlakaf zeggen: *Jongens, er is een grote kans dat mama doodgaat.* Ik organiseerde mijn behandeling zo dat ze plaatsvond tijdens de weken dat de kinderen bij hun vader waren. En als ik toch doodziek in bed lag wanneer ze er waren, dan regelde ik een uitstapje voor hen. Ik herinnerde me mijn doodzieke moeder na een operatie, toen ik klein was. Ik was zo bang van die sterke figuur die zo ziek lag te wezen in dat bed in die donkere kamer. Ik wilde niet dat mijn kinderen daar bij mij getuige van waren. Ik wilde op die schouders geen gewicht leggen waarvoor ze niet gemaakt zijn. Maar eigenlijk was hun onbezorgdheid al verdwenen, door de echtscheiding. Toen ik ziek werd, kwam daar de angst bij dat mama niet eeuwig is, zoals kinderen geloven. Ze hebben op jonge leeftijd moeten ervaren dat voor eeuwig en altijd niet bestaat.’

Wanneer mogen ze je boek lezen?

‘Goh, niet voor ze een jaar of twaalf zijn. Eerder kunnen ze zoiets nog niet plaatsen. Ik hoop dat ik er dan nog ben om hen daarbij te helpen.’

Dat houdt je bezig, de vraag of je hen zal zien opgroeien.

‘Ik denk daar vaak aan. Ik heb een grote kans om te hervallen. Als vrienden vertellen over hun kinderen die een universiteit kiezen of hun rijbewijs halen, dan denk ik: *Ik zou dat ook allemaal graag meemaken.* Als ik een liefdevolle partner had of een ex met wie ik correct omga, dan zou ik me misschien wat minder zorgen maken. Maar ik weet dat hun vader geen goed woord over me zal zeggen als ze na mijn dood zouden opgroeien bij hem, en dat idee doet veel pijn.’

In het boek zitten enkele pijnlijke passages over de moeilijke verhouding met je ex-man, ook op de ergste momenten van je ziekte.

‘Dat ik op de heel zwarte dagen zelfs geen belletje of een sms’je van mijn kinderen mocht krijgen, was erg pijnlijk. Maar op dat vlak is ziek zijn ook een zegen geweest. Ik heb erg afgezien van mijn scheiding. Maar tijdens dat jaar heb ik beseft dat ik beter af ben zonder hem.’

Ondertussen blijft men suggereren dat er iets onkies is in je relatie met Frank Vanhecke, die tijdens je ziekte een grote steun was, schrijf je.

‘Ik vond het erg dat door mijn vechtscheiding ook mijn boezemvrienden in de klappen deelden. Het leek wel of onze vriendschap besmeurd werd door die geruchten. Op een bepaald moment, voor ik ziek werd, durfden we niet eens meer samen een glas te gaan drinken, bang dat de volgende dag weer een roddel in een of ander blad zou staan. Maar toen ik ziek werd, zei Frank: *Waarom laten we ons zo de les spellen?* We doen nu weer gewoon onze zin.’

Hoe zwaar viel je het ontmenselijkende karakter van ziek zijn?

‘Ik vond dat gênant, tegenover bekenden én tegenover het verplegend personeel. *Maar mevrouw, dat gebeurt hier zo dikwijls,* zei een verpleegster toen ik een accidentje had met een blaassonde. Maar ik ging door de grond.’

Je was niet meer baas over eigen lichaam.

‘Nee, en dat was een akelig idee. Tijdens de brachytherapie (*bestraling van binnenuit, nvdr.*) lag ik vier dagen ingesnoerd in snelgips. *Ik kan niets,* dacht ik. *Ik ben volledig afhankelijk van anderen.* En er is die vreselijke pijn. Je moet vechten tegen de ontremming. *Godverdomme, godverdomme, godverdomme!* wilde ik vloeken. Maar ik probeerde waardig ziek te zijn. Toch nog goed voor de dag komen als ik heel diep zat. Omdat ik voelde dat ik mezelf dan beter in de hand had.’

Heb je dat ‘baas zijn over eigen lichaam’ doorgedacht tot op het einde: euthanasie?

‘Absoluut. Ik heb mijn oma zien aftakelen. De zuster die erbij was, zei alleen maar: *In smart*

zijn we geboren en in smart zullen we sterven. Een hond geven ze een spuitje, maar haar hebben ze laten creperen. Dat is twintig jaar geleden. *Maar niet voor mij,* dacht ik toen al. Als er geen genezing meer mogelijk is en als het geen menselijk lijden meer is, dan wil ik het niet eindeloos rekken. Want wat is daarvan de toegevoegde waarde voor mij? Voor mijn kinderen? Voor de medische wetenschap? Ik denk niet dat de balans van mijn leven waardevoller zou zijn als ik nog enkele weken langer zou liggen afzien, integendeel. Ik weet dat mijn mama bang was dat ik niet tot het uiterste zou vechten als ik euthanasie als optie had. Maar als je kanker hebt, vecht je tot het uiterste.’

Merkte je dat je je grenzen verlegde?

‘Ik ben geschrokken van hoeveel pijn ik aankan. Elke keer dacht ik: *Dit is het maximum, nu mag het ophouden.* En elke keer verleg je je grens opnieuw. Daarom ben ik zeker dat mensen niet te snel om euthanasie vragen. Die levensdrang is zo sterk. Je zoekt het uiterste van je grenzen op. En als je dan zegt: *Nu is het genoeg,* dan is dat echt wel gefundeerd.’

Staat dat op papier?

‘Nog niet, omdat het niet zo ver gekomen is, maar ik heb dat wel al afgesproken met mijn zus. *Je weet wat je dan moet doen,* heb ik gezegd. En ik vertrouw erop dat zij woord zal houden.’

Dat is niet het partijstandpunt rond euthanasie.

‘Nee. Ik deel de mening nu eenmaal niet dat je de kelk tot op de bodem moet ledigen. En

WAAR EET ZE?

‘Bij het Japanse restaurant Yamayu Santatsu in Antwerpen wordt de verse vis de dag zelf nog bereid en geserveerd. In de buurt van Schoten eet ik graag bij De Vogelenzang. In Brugge kom ik wel eens bij Café Craenburg op de Grote Markt: betaalbaar en toch een toptocatie.’

• www.santatsu.be

• De Vogelenzang, Wijnegemsteenweg 193 in 's Gravenwezel, 03-353.62.40

• Café Craenburg, Grote Markt 16 in Brugge, 050-33.34.02

WAT LEEST ZE?

‘Alles wat te maken heeft met geschiedenis. Ik heb net *De engeltjesmaaksters. Abortus toen het nog niet mocht* gelezen, van Diane De Keyzer. Top!’

WAT BELUISTERT ZE?

‘Franse chanson en barokmuziek. Met de kinderen luister ik naar *Piet Piraat* en *Disney Classics*. Mijn favoriete film is *The Mission*, met de prachtige muziek van Enrico Morricone. De kinderen kiezen voor *Bassie en Adriaan* of *Cars*.’